

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun (“**Kanun**”) 24 Mart 2016 tarihinde TBMM’inde kabul edilmiş ve 7 Nisan 2016 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.¹

Kanun’un amacı, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumaktır. Kanun hükümleri, kişisel verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanır.

Kanun çerçevesinde, kişisel verilerin işlenmesi, kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem olarak tanımlanmıştır.

1. Kanun, Türkiye’nin 28 Ocak 1981 tarihinde imzaladığı ve 30 Ocak 2016 tarihinde kabul etmiş olduğu Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması’na Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (“108 Sayılı Sözleşme”) ile üstlendiği yükümlülükleri hayata geçirmektedir.

108 Sayılı Sözleşme’nin kabulüne dair Onay Kanunu’nun² gerekçesinde 108 Sayılı Sözleşme’nin onaylanması ile birlikte iç hukukta da Sözleşme’nin gereklerine uygun mevzuatın eş zamanlı olarak yürütüleceği ifade edilmiştir. Kanun, bu beyana uygun olarak kabul edilmiştir.

108 Sayılı Sözleşme’nin amacı, Sözleşme’ye taraf ülkelerde uyruğu veya ikametgahı ne olursa olsun gerçek kişilerin kişisel nitelikteki verilerinin otomatik bilgi işleme tabi tutulması karşısında özel yaşam hakkını güvenceye almaktır. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti 108 Sayılı Sözleşme’nin otomatik olmayan yollarla işlenen kişisel verilere de uygulanacağını beyan etmiştir. Yetkili makam olarak Kişisel Verileri Koruma Kurulu’nu belirlemiştir.³

Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nin yürürlüğe girmesiyle birlikte Türkiye, otomatik işleme konu olan kişisel verilerin,

- adil biçimde ve yasal yoldan elde edileceği ve işleneceği;
- belli ve meşru amaçlar için kaydedileceği ve bu amaçlara aykırı şekilde kullanılmayacağı;
- kaydedilme amaçlarına göre uygun ve yerinde olacağı ve aşırı olmayacağı;

¹ Kanun’un bazı maddeleri yayım tarihinde, bazıları ise yayımından altı ay sonra yürürlüğe girecektir.

² No. 6669. Kabul tarihi 30 Ocak 2016. 18 Şubat 2016 tarih 29628 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

³ Kanun ile verilen görevleri yerine getirmek, veri sahibinin haklarının korunmasını ve uygulanmasını sağlamak üzere, idari ve mali özerkliğe sahip ve kamu tüzel kişiliğini haiz Kişisel Verileri Koruma Kurumu (“**Kurum**”) kurulmuştur. Kurum’un karar organı Kişisel Verileri Koruma Kuruludur (“**Kurul**”).

- doğru bilgileri yansıtacağı ve gerektiğinde güncelleneceği; ve
- kaydedilme amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli olan süreyi aşmayacak şekilde ilgili kişilerin kimliklerini belirlemeye imkan veren bir biçimde saklanacağını

taahhüt altına almıştır.

Buna ek olarak iç hukukta uygun güvenceler sağlanmadıkça, ırksal kökeni, siyasi düşünceleri, dini veya diğer inançları ortaya koyan kişisel veriler ile sağlık veya cinsel hayatla ilgili kişisel verilerin, otomatik işleme tabi tutulmayacağını, aynı şeyin ceza mahkumiyetiyle ilgili kişisel veriler için de geçerli olduğu kabul edilmiştir.

Sözleşme kapsamında, kişisel verileri toplayanlar, bunların kaza sonucu veya izinsiz olarak imhasına veya kaza sonucu kaybolmasına veya bunların izinsiz olarak elde edilmesine, değiştirilmesine veya dağıtılmasına karşı uygun güvenlik önlemlerini almakla yükümlü kılınacaktır.

2. Kanun Uyarınca Kişisel Verilerin İşlenmesinde İlkeler ve İşlenme Şartları

Kanun uyarınca, kişisel verilerin işlenmesi,

- hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olmalıdır;
- doğru ve gerektiğinde güncel olmalıdır;
- belirli, açık ve meşru amaçlar için olmalıdır; ve
- işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olmalıdır.

Ayrıca, işlenen veriler işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilmelidir.

Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez. Bununla birlikte,

- kanunlarda açıkça öngörülmesi;
- fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması;
- bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması;
- veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması;
- söz konusu verinin ilgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması;
- veri işlemenin bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması; veya
- ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması

hallerinde kişisel verilerin kişinin açık rızası aranmaksızın işlenmesi mümkündür.

Kanun çerçevesinde ırk, etnik köken, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep veya diğer inançlar, kılık ve kıyafet, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlık, cinsel hayat, ceza mahkûmiyeti ve

güvenlik tedbirleriyle ilgili veriler ile biyometrik ve genetik veriler özel nitelikli kişisel veri olarak nitelendirilmektedir. Söz konusu nitelikli kişisel veri kanunun gerektirdiği haller hariç veri sahibinin onayı olmadan işlenemez.

Kanun'un yayımı tarihinden önce işlenmiş olan kişisel veriler, yayımı tarihinden itibaren iki yıl içinde Kanun'un hükümlerine uygun hâle getirilmek zorundadır. Ayrıca, Kanun'a aykırı olduğu tespit edilen kişisel verilerin derhâl silinmesi, yok edilmesi veya anonim hâle getirilmesi gerekmektedir. Ancak Kanun'un yayımlanmasından önce hukuka uygun olarak alınmış rızalar, bir yıl içinde aksine bir irade beyanında bulunulmaması hâlinde, Kanun'a uygun alınmış kabul edilecektir.

3. Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Aktarımı

Kişisel verileri elinde bulunduranlar bu verileri yukarıda belirtilmiş olanlar da dahil bazı istisnai haller dışında ilgili kişinin rızası olmaksızın üçüncü şahıslarla paylaşamaz ve yurt dışına aktaramazlar. Ancak, kişisel verilerin yurt dışına gönderilmesi halinde aşağıdaki şartların varlığı halinde açık onay olmadan aktarım gerçekleşebilir. Buna göre, kişisel verinin aktarılacağı yabancı ülkede,

- yeterli korumanın bulunması⁴; veya
- yeterli korumanın bulunmaması durumunda Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve Kurul'un izninin bulunması

kaydıyla ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın yurt dışına aktarılabilir.

Kişisel veriler, uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak Kurul'un izniyle yurt dışına aktarılabilir.

4. Kanun Çerçevesinde Veri Sahibinin Hakları

Veri sorumlusu kişisel verileri kullanma, saklama ve koruma konusunda sorumludur. Kişisel veri sahibi, veri sorumlusuna başvurarak kendisiyle ilgili kişisel veri işlenip işlenmediğini öğrenme, buna ilişkin bilgi talep etme, verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması hâlinde bunların düzeltilmesini isteme, verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme, işlenen verinin analizi sonucu elde edilen sonuca itiraz etme hakkına sahiptir.

Kanun, kişisel verilere ilişkin suçlar bakımından 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 135 ilâ 140'ıncı madde hükümlerine atıf yapmaktadır. Kabahatler bakımından ise kanun hükümlerinin ihlalinde 5.000 Türk Lirası ilâ 1.000.000 Türk lirası arasında değişen idari para cezaları öngörülmektedir.

Konuyla ilgili sorularınıza Esin Çamlıbel (ecamlibel@turunc.av.tr) memnuniyetle cevap verecektir.

⁴ Yeterli korumanın bulunduğu ülkeleri Kurul, Kanun'da belirtilen prensipler çerçevesinde belirleyecektir.